

У мочвари мондијализма

“Имала сам шест година када је мама умрла” – прича Кристина, девојчица чупаве косе која од своје друге године лута улицама Сао Паола и проси. – “Били смо мало и код неких рођака. Спавали смо нас једанаесторо на једном душеку. Чика нас је тукао. Емануел је имао четири месеца и умро је у току ноћи, одмах ту поред мене. Плакао је као напуштено штене, био је сав поплавео. Држали су га у некој пластичној кеси два дана...”

Молиета, заједно са својом децом проси. Њеног најмлађег сина зову “бувица”, јер је тако мали да се може сакрити у корпу за пијац. Полицајци су га једном приликом ударили палицом и од тада је слеп. Његовом другу с посла, коме је надимак “мртвак”, јер спава по гробљима, једне ноћи су одсекли гениталне органе...

Марианђела, девојчица од тринаест година прича: “Радила сам све до последњег дана трудноће. Било ми је лоше, али су плаћали више. Једна муштерија је довела шесторицу својих пријатеља, а један од њих је све снимао камером. Од тог новца купила сам колевку... Стид? Стидела сам се кад су црви гмизали по лицу моје двогодиш ње сестре! Бака ми је говорила да за нас сиротињу не постоји грех.

Станицу Де Луз у срцу црначког кварта Сао Паола зову Крекополис (од назива за дрогу “крек”). По плочницима, између мршавих паса и разбијених флаша, леже изгубљена деца, дрогирана буљећи у небо које не могу да виде. У Рио де Жанеиру петоро деце је убијено јер нису имали аутобуску карту! У једном од најконтроверзнијих филмова протекле деценије, Кидс, преведеног код нас као Деликвенти, редитеља Лерија Кларка, пратимо глумарење групе тинејџера током 24 часа у једном америчком мегаполису. Овај филм који по свом критичком осврту на “благодети” западне цивилизације напросто штрчи из депоније холивудског филмског смећа, као да буди наду у могућност корекције самозадовољности Господара света. Кроз причу главног јунака који одузимање невиности својим вршњакињама, тинејџеркама, доживљава као спортску дисциплину, (разносећи при том вирус СИДЕ као поленов прах), дат је бескомпромисан и застрашујући поглед на младу генерацију, утонулу у безизлазну спиралу аутодеструкције! Деца западног света, оног истог који је изручио бомбе на нашу децу, јесу невине жртве прерано “изгубљених илузија”; изгубљених у свету “капиталистич ког раја”, пројектованог да траје вечно, баш као и некада комунизам.

Тумарајући по четвртима узаврелог мегаполиса, ови дечаци и девојчице наливени алкохолом и накљукани дрогом, без трунке емоције или минимума еротске привлачности, једноставно се паре, као животиње, или као људи у првобитној заједници. Цлоаца магна... Неусмерен и хаотичан град на почетку XX века, као да сеје семе сопственог уништења. Мислиоци су указивали на дисхармонију између природног и механичког устројства великих људских насеобина. Шпенглер је доказивао да је град прафеномен сваке културе и да се велике културе везују искључиво за градове, јер је град “дух”, а велики град “слободни дух”. Заиста, за ренесансне градове у Италији и Немачкој, синтагма о “слободном духу” делује уверљиво; на жалост, време данашње се никако не би могло њоме окитити. Постојање гигантских градова јесте, заправо, основни узрок стагнације и пада културних вредности и озбиљан симптом њеног распада. У тим градовима сматра се да “маса” води номадски живот и паразитску егзистенцију, живот лишен прошлости и будућности. Амерички градови јесу “покретне пустиње”, пише Жан

Бодијар. Урбанистичка експлозија и гигантизам свих градских система дефинитивно угрожавају животе људи и непосредност комуникације у мегполису. У таквој кризи живљења и животарења “на ивици нервног слома” драматично расте потреба за поновним успостављањем ранијих чврстих принципа понашања и устаљеног система моралних вредности.

Таквој жељи обичног човека, код нас и у свету, настоје да удовоље политичари разних усмерења, културни радници, религије, секте... Сви ти “гуруи” обећавају превазилаж ење хаоса, отклањање страхова, успостављање сигурног и спокојног живота. Али, слике живота које се свакодневно дешавају имају обрис одраза у напрслом огледалу; на сцени су само продорни “бизнисмени”, успешнима се слепо повлађује, а приватизација сматра јединим правим леком. Идеологија неолиберализма која се заснива на (квази) неограниченим слободама појединца и предузетника, у великим градовима, као и у земљама бившег социјализма, драматично запоставља стварне потребе грађана и злоћудно круни стубове моралног и материјалног опстанка мегполиса. Уместо усредсређености на бољу будућност свих грађана, долази до социјалне и културне контаминације градске средине. А тој контаминацији, пре свега културолошкој, не супротставља се готово нико: ни грађани, закупљени еквилибристиком свакодневног преживљавања, а ни политичари који се једино труде да се што боље пласирају на листи популарности, запостављајући при том, подједнако, интересе народа, као и интересе своје партије. Што се нашег (барем, до сада) главног града Београда тиче, он се држи колико може. Али, оно мноштво људи без урбаног искуства што је у протеклој деценији у њега дошло (или, још боље, што се у њега “улило”) – прелило је чашу! Град у коме је могло да живи пола милиона људи, а највише милион, данас броји више од два и по милиона душа! На жалост, с тим “душама” у Београд се улила и клица његовог сопственог етичког, естетичког, цивилизацијског и културног уништења. У њему, на почетку засигурно последњег миленијума хришћанске цивилизације, за обичан свет места више и нема.

Све се претворило у ужарени ковитлац велике трке за “великим бизнисом”, у којој ничег великог заправо и нема. У питању су, као по правилу, само левитације по ободу закона, или, једноставно речено, криминал; Београд тако неумитно постаје развалина онога што је некада био. Негација самога себе. Антиутопија, у којој два и по милиона људи, попут шарана у пренамноженом рибњаку, грчевито покушавају да прокрче себи пут ка површини воде, не би ли удахнули бар молекулу свежег ваздуха...! Када је Мојсије, својевремено, на Гори Синајској, водио билатералне разговоре са господином Богом, а који су се тицали судбине како Јеврејског народа, тако и човечанства уопште, није ни слутио да ће Десет Божијих заповести које је оданде донео, постати међународни документ који ће се у свету најмање поштовати! Јер, две тешке камене плоче које је Мојсије спустио са брда (а он је био врло снажан човек!), нису биле довољно јак аргумент његовом народу. Израилџи су се, у међувремену, у долини, одали пороцима и вајарству, те направили Златно теле, не знајући да су у потпуности скренули са свог старозаветног пута! Или да су, заправо, тек ступили на “добар пут”, на онај исти на који Србија ступа данас. Јер, наш идол, наше Златно теле, зове се – приватизација! Вулгарни прагматизам, индукован са Запада, насилно накалемљен на српско духовно, национално, историјско и културолошко биће, Мојсијево напорно пентрање по Гори Синајској, учинило је бесмисленим.

Сви се данас клањамо Златном телету, а што се Десет заповести (или, у слободном преводу; основа људског морала) тиче, тиме се више не бави чак ни сладуњава холивудска филмска машинерија! Јер, са пропашћу биполарног света, није пропала само једна (комунистичка) идеологија. Десило се нешто далеко трагичније: искорењена је свака аутентична филозофска мисао? Окупација Кнез Михајлове улице у Београду од стране белосветских мултинационалних “наслова” (“Бенетон”, “Легенд”, “Рибок”, “Планет”, “Рифле”, “Гас”...), изниклих на згариштима РК Београд, “Атекса”, “Центротекстила”, “Електротехне”..., сигурно није случајна. Тешко да ће

“Рибок”, или “Гас”, продати толико патика или тексас-крпица у Београду, или у Србији, а да би им то донело профит. Не! Нису они код нас да би зарадили, већ да би контаминирали простор и онемогућили сваки евентуални покушај ревитализације домаће производње.

Као што ни белосветски “наслови” трећеразредних белосветских писаца – скрибомана, који се данас играју у већини београдских позоришта, као и у још понеким позориштима по Србији која су практично у стању “клиничке смрти”, нису ту да би оплеменили наш дух, национални идентитет, илп нашу свест подигли на виши цивилизацијски и културни ниво, већ, напротив, да би контаминирали све оно што још увек поседује какво-такво национално обележје, зомбирали домаће ствараоце и домаћу публику – једном речју, учинили нас ропски зависним од њихових квази-донаторских трансфузија свог сопственог рециклираног “духовног смећа”! За то време, “неки нови клинци” од сумрака до свитања тумарају главним улицама наше престонице.

Обучени у рите, прљави и мусави, лети боси а зими полуголи, као да наговештавају нову и узнемирујућу будућност. Неки од њих су црномањаста, а други су бели. Неки просе, док се други не устручавају да украду цигарету из прстију госта у башти ресторана у Кнез Михајловој улици, или да му украду чашу с пићем. Или да га плуну. Тек тако. Међусобно се споразумевају псовкама. Они су ничији. Њима се не баве ни полиција, а ни социјалне службе. Они немају родитеље. Или их имају, али се не сећају да су их икада упознали.

Они су доказ да смо и ми, хтели то други да нам признају или не, органски део западног хришћанског света, “цивилизоване и демократске Европе”, чији велики градови и велике културе незадрживо тону у дубок муљ непрегледне мочваре мондијализма.